

ТАНЕКЕ

ISSN 0134-2266

1989

2

Poistenädal lõppes IIIb klassis tor-disöömisega. Tordikarpi avades ütles Arvi kavala muigega, et see on tüdrukutele. Karbi sees turritas ok-kaid siilipoiss. Peagi selgus magusa-sõprade rõõmuks, et siili okaskasu- kas oli sulaselgest kreemist. Siili toomisel tüdrukutele võis väike ta- gamõtegi olla. Kuni viimase päevani olid poisid veidi ärevil. Tüdrukutel tuli nimelt mõte poistenädala puhul oma klassi poiste kohta kirjatöö teha. «Ei ole sealt head oodata,» oli Rene kartnud, kui tüdrukute plaanist kuulis. Küllap kipitas teistegi hingel patte.

Ühel hommikul leidsid poisid klassi- tahvliilt tüdrukute arvamised. Täitsa targad olete. Gerly. Me ei saa ilma teieta läbi. Kristel. Vahva, et kõik meie klassi poisid tantsutunnis käivad. Liina.

Millest on tehtud väikesed poisid

Jõgeva 1. Keskkoolis käis poistenädalal EDA ALLIKMAA

IIIb klassi poisid ja tüdrukud. Pildistas HARALD LINDOK.

Naeratage ikka meile! Hedy. Tüdrukute mesiseid kiidusõnu oli mõnus lugeda küll. Iseasi, kui tõsi- selt neid võtta tasub — poistenädal ikkagi!

Nii kergelt mehepojad veel ei pää- senud. Nädala pidulikul lõpetamisel kooli saalis esinesid IIIb tüdrukud kavaga «MEIE POISID». Klassi- juhataja Ilme Kraaner aitas tüdrukute mõtted kokku siduda.

Lugu algas nii:
Mõista, mõista, kes need on!

Naljaninad, narrijad, kollitajad, kavalad, vigurvändad, viisakad, kihutajad, kiusajad, unised ja ulakad, tähtsad, täitsa taibukad Pika loo sisse oli tilluke siipraterigi poetatud. Paljuke on neid paipoisse, kes vempe ei viska!

Koolidirektor Uno Erdmann ütles poistenädala lõpetamisel: «Tegite see nädal mehetegusid!» Poiste os- kused pandi proovile taibukate tur- niiril, spordivõistlustel, lasketiirus, tantsuturniiril. Tugevamad, osava- mad, taibukamad said nüüd väärili- sed autasud. Tüdrukud tervitasid

kõige suurema aplausiga parimaid tantsupoisse. Teadagi, miks! Iga mehe elus võib ette tulla olu- kordi, kus tuleb ennast kaitsta kalla- letungija eest. Seepärast on kasulik teada enesekaitsevõtteid. Keskkoo- lipoisid näitasid jaapani enesekaitse- viisi džudžitsut. Nende juhendaja Viktor Nõmm ütles: «Džudžitsu — see on terasest närvid, kiire reakt- sioon, oskus olukordi ette näha.» Poisid näitasid heiteid, haardeid, kuidas kukkuda, et valu ei saaks, kuidas vastase lööke tõrjuda. Kartsin, et keegi võib viga saada ja ohkasin kergendatult, kui poisid üksteisele sügava kummarduse tegid ja matilt lahkusid. Pealtvaatajad — mehepojad seevastu lausa pakatasid vaimustusest. Džuudopoisid tervita- sid nad kõrvulukustava sõjakisaga. Ellen Niid on tuline õigus, et väi- kesed poisid on tiigrist, konnast ja kutsikahännast tehtud.

© «Täheke» 1989

Musid

TÖNU SEERO

«Musid ritta, emme tuleb!» hüüdis ema oma neljale põngerjale enne magamaminekut. Selles peres oli nimelt selline komme, et enne magamaminekut anti üksteisele üks ilusate unenägude musi.

Musid kõlasidki matsudes ning põngerjad padistasid end tekkide alla. Ema istus korraks, ohkas ja läks siis peegli juurde. Ta tahtis vaadata, kas ta on veel kõige kaunim ema maailmas. «Peeglike, peeglike...» hakkas ta juba ütleva, kui äkki nägi end peeglist. Nägi ja ehmus — ta näol oli neli musta musijälge. Nüüd tuli emale meelde, et täna õhtul ei olnud ta lapsi ju pesema saatnud. «Marss pesema!»

Põngerjad olid nagu seda käsku oodanud ning tormasid vannituppa. Ema läks nendega ühes, sest temagi pidi oma näo puhtaks pesema. Kui nad nüüd kõik puhastena tagasi tulid, kõlas uuesti kaheksa plaksuvat musi. Lapsed läksid teki alla ning ema taas peegli juurde. Nüüd oli ta küll kõige kaunim ema maailmas.

Ainult ühest asjast oli emal kahju: isa seda ei näinud. Tema oli komanderingus. Isad on juba sellised, et neil jäävad tihti kõige kaunimad asjad kodus nägemata.

Illustreerinud REGINA LUKK

Uued peremehed

MART HELME

Vanaema ja vanaisa juures oli alati huvitav. Miks ei pidanukski maal huvitav olema: siin olid suured metsad ja mererand, varjuline viljapuuad ja niidul külitav Suur Kivi, olid kass ja koer, kukk ja kanad, lambad ja mesilased. Oli alati palju aega ja leidus alati uusi mängu.

Ühe niisuguse mängu olidki lapsed nüüd avastanud. Õieti olid nad ju pööningul, kus see mäng toimuma hakkas, palju kordi

käinud. Pööning oli kõiksugu vana kola täis ja kuigi lapsed selles mitut puhku sorinud olid, ei pakkunud see neile erilist huvi. Nüüd juhtus aga, et nad leidsid jalust ära viidud pudipadi hulgast vanaaegse kohviveski ja otsustasid proovida, kas see ka jahvatab. Kohviube vanaema neile selleks ei andnud, aga paar peotäit herneid lubas katsetamiseks küll võtta. HERNED puistati veski kolusse ja vändati kordamööda, kuni viimanegi tera hammasrataste vahele kadunud oli. Siis tõmmati sahtel kolu alt välja ja ennäe! — selles oli täitsa ilus sõre jahu. Niisuguse imetoreda masinaga ei saanud ju üksnes herneid jahvatada, see polnud mingi herneveski.

Punnis vanaema mis ta punnis, lõpuks tuli tal lastele kohviube anda. Ja siit see mäng õigupoolest algas: kui oli kohviveski, mis töötas, kui oli kohvipulber, siis tuli sellest teha ka jook. Ja kui oli

Telefon

JAANUS TAMM

MA VÖTAN KÖNESID VASTU JA ANNAN EDASI. KÕIKI KÖNESID, NII MAAILMA TEISEST SERVAST KUI KÕRVALMAJAST. MA RÄÄGIN ISA, EMA, TÄDI MALLE, ONU ILMARI, VELTSI, TONI, TIJU, KARINI JA VEEL PALJUDE TEISTE HÄÄLTEGA, MIDA MA EI TUNNE. NENDE HÄÄLTEGA PEAB HIRMUS ETTEVAATLIK OLEMA, IKKA KARJUTAKSE MÕLEMALT POOLT MUUDKUI, ET HALLOO-HALLOO JA KAS TE SIIS EI KUULE! MINA KUULEN KÜLL, AINULT MA EI TOHI ÜTELDA, ET KUULEN, SEST SIIS TULEKS KINDLASTI MONTÖÖR MIND KOOST LAHTI VÖTMA. VÖI MONTEERIKS MU HOOPIS MAHA. TEGELIKULT MUL SEDA VAHELEÜTLEMISESOOVI SUURT EI OLEGI. SEE TEKIB AINULT SIIS, KUI REIN KELLELEGI VÖI KEEGI REINULE HELISTAMA HAKKAB. SIIS ÜTLEKSIN KÜLL, ET KUULE, POISS, KAS SA EI SAAKS PISUT TIHEDAMINI OMA KÄSI PESTA. MIND ON VÄGA ÄRA TÖÖDANUD NEED RÄPASÖRMEDE PLEKID MU ILUSAL VALGEL PLASTMASSPINTSAKUL. SEDA MA ÜTLEKSIN KÜLL.

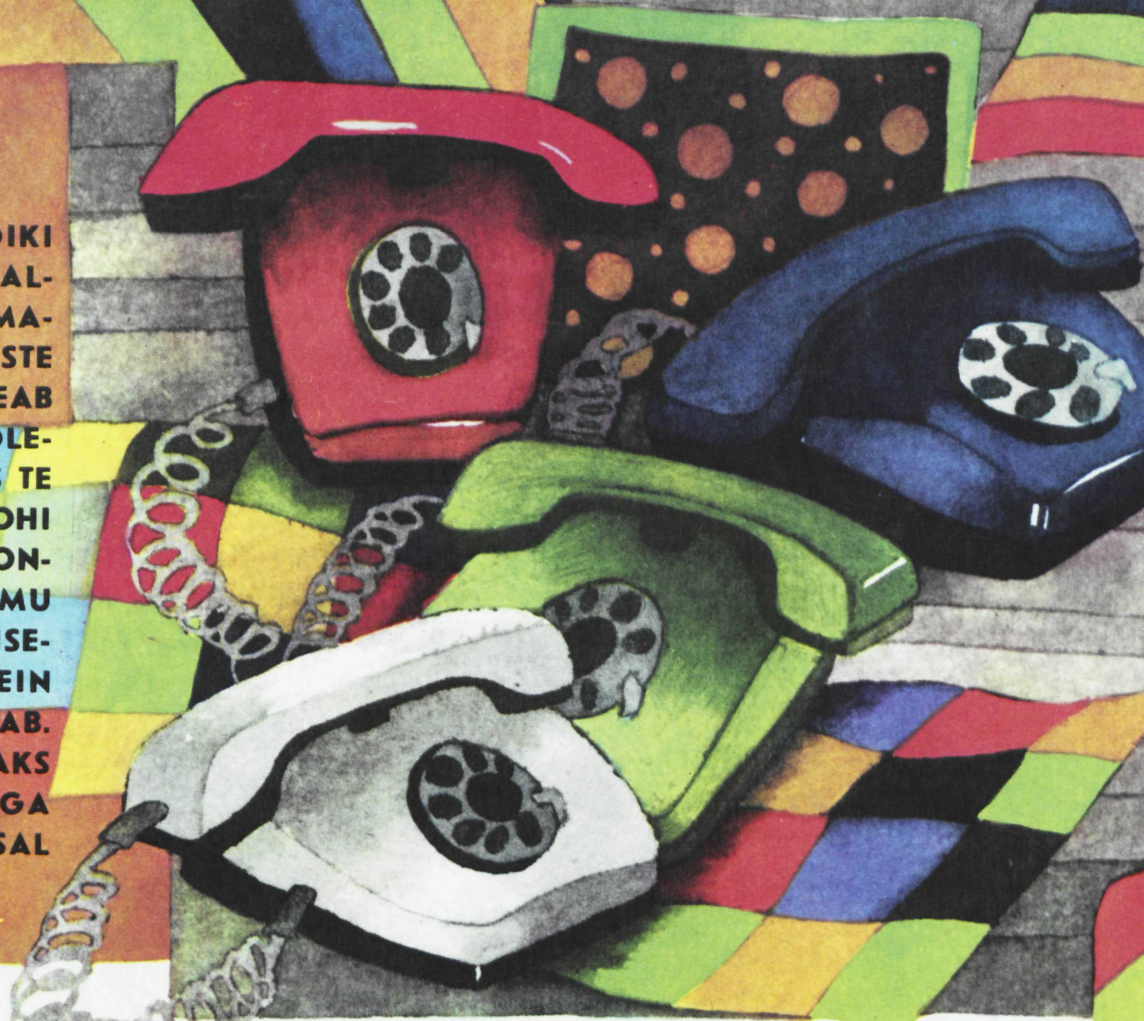
jook, siis tuli seda ka juua. Ja juua tuli seda ilusas ning hubases kohas. Tegelikult oli koht ju olemas — pööning. Tuli see ainult ära koristada ja mööblilasust, mis aegade jooksul sinna tassitud oli, sobiv välja valida.

Kaks päeva tõstsid, tassisid ja lohistasid, pühkisid, nühkisid ja kraapisid lapsed ülal pööningul. Teise päeva õhtuks oli neil seal aga tõesti lausa luksuskorter. Ainult elektrit ei olnud selles luksuskortteris ja seepärast pidi kauaoodatud kohvijoomine jääma hommikuks. Siis paistab otsaaknast sisse piiluv päike ruumi jälle valgeks.

Kohvijoomisele kutsuti ka vanaisa ja vanaema. Küll olid mõlemad imestunud, kui nägid, missugune pööning nüüd välja näeb. Veel rohkem imestasid nad selle üle, kui palju korralikku ja kasutamiskõlblikku mööblit aja jooksul siia rännanud oli. Peaaegu iga asja

kohta teadsid nad midagi rääkida — kust see pärit, kelle tehtud, mis materjalist ja kus omal ajal seisnud. Lapsed aina kuulasid, suud ja silmad pärani. Kui kohv joodud sai, teadsid nad selle maja ajaloost ja kunagistest elanikest päris kenakese hulga lugusid. Ainult üks jäi neile arusaamatuks: miks niisugused ilusad ja keerulise minevikuga asjad kolikambrisse olid rännanud. Jah, vanad imestasid nüüd ise ka. Aga vahepeal olevat taoline mööbel tundunud kole vanamoeline. Nad tahtsid siis ka kangesti, et nende elamine linnakorteri moodi välja näeks. Sellepärast siis, arvasid nad.

Lastel on nüüd kodu mängimise tuhin ja nad ootavad pikisilmi nädalavahetusi ja koolivaheaegu. Ka asjad ootavad, et uued peremehed tuleksid. On oodanud kõik need pikad uneaastad tolmust ja ämblikuvõrkudest teki all.

Laul ojamehest

OTT ARDER

TALVETRALL KÄIB TUISUSAMMU,
TUISUSAMMU, UISUSAMMU.
KELLEL VÕIMALIK, SEE LIIGUB,
VÄRVUKENE OKSAL KIIGUB.

PAIGAL SEISAB, MIS TAL MUUD,
LUMEMEES, KÄES VANA LUUD.
SEISAB JUSTKUI KOJAMEES,
SULAILMA OJAMEES.

Oli kord

OTT ARDER

JASSIL OLİ TASS
JA JASSIL OLİ KASS
JA KASSIL OLİ LIPS.

ISSIL OLİ PASS
JA EMMEL OLİ PASS
JA KUJUL OLİ KIPS.

KUI TUJU OLİ HEA,
SIIS KIPSIST KUJU PEA
SAI KUKLA PIHTA — NIPS!

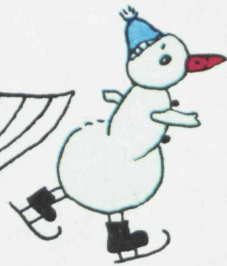

Kiisu ja uks

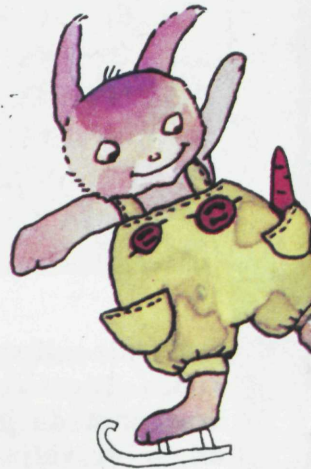
OTT ARDER

PILT ON SEINAL,
LAMP ON LAES,
UKS ON LUKUS,
UKS ON HINGES,
UKSEKELL ON VAIKSES PINGES,
JUSTKUI OOTAKS VAJUTUST.

NÜHIB VASTU VÄLISUST
ENNAST KIISU SÜSIMUST.
KIISU TAHAB SISSE TULLA,
KUID EI MÕISTA ANDA KELLA!

$K + L = A$

Illustreerinud ANU KALM

AAAA

HANDO RUNNEL

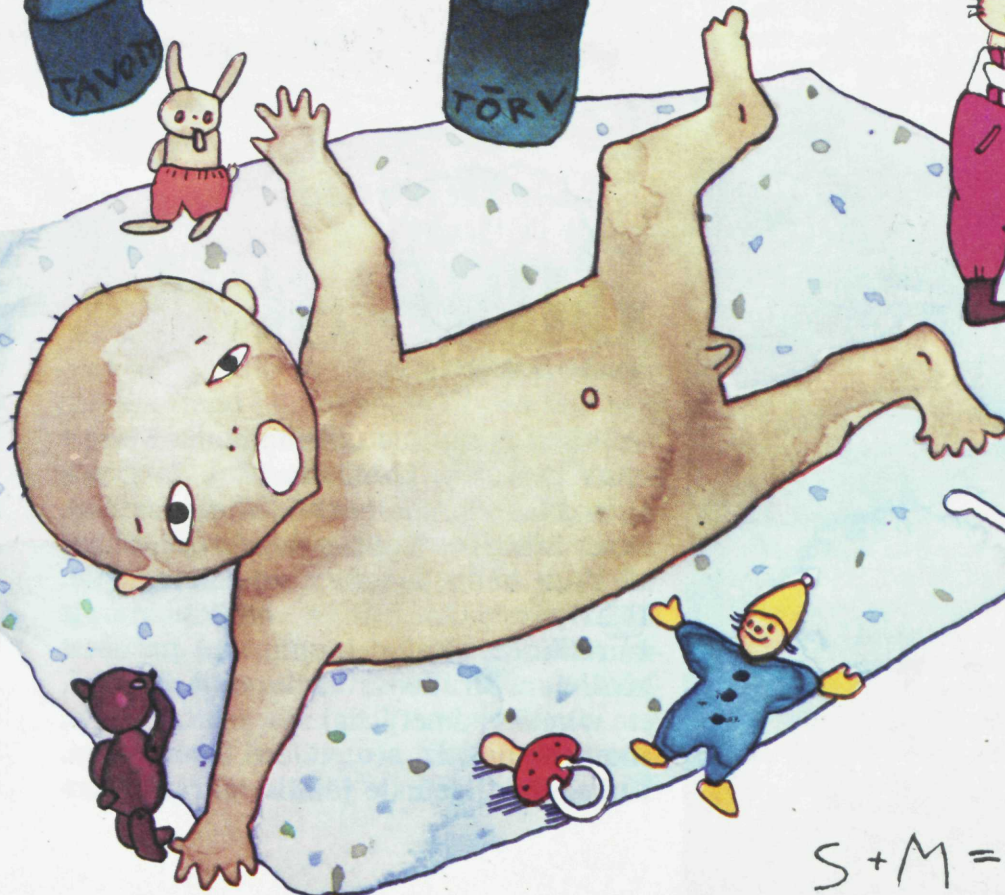
MEHED MAJA EHITASID,
SEINAD SAID JO ÜLESSE,
SEINTE PEALE VENITISED,
VENITISTE PEALE NAD
TÖSTSID SUURED — NAGU A-D —
KOKKU TAOTUD SARIKAD,
NENDE PEALE NAELUTASID
PIKAD LATI-ROOVIKUD,
NENDE PEALE NAELUTASID
ETERNIIDI-LAHMAKAD —
NÕNDA IGAVESEKS NAD
KINNI KATSID UHKED A-D,
KUI JUST MÕNI SÜGISTORM
VÄGA PÖÖRANE JA MORN
VIIVUKS NEID EI VABASTA:
AAAA

Lapse kätte

HANDO RUNNEL

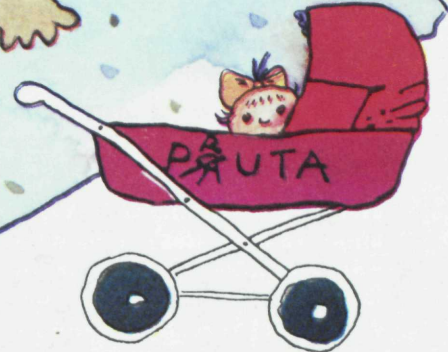
ÄRA ANNA
LAPSE KÄTTE
REHA!
REHA PULGAD
HAIGET VÕIVAD
TEHA!
ÄRA ANNA
TALLE
VIKATIT!
ÄRA ANNA
TÕRVA,
TÖKATIT!

Kaks meest said kokku vanasti

HANDO RUNNEL

KAKS MEEST SAID KOKKU VANASTI,
NEED OLID MINA JA SINA.
MEHED HAKKASID SOBIMA KENASTI,
NEIL SEGI LÄKS, KUMB NEIST ON SINA.
NAD NÄGID KOLMANDAT TULEMAS
JA HÜÜDSID: «HOO, SEE OLED SINA!!»
TOO ÜTLES VASTU ÄGEDALT:
«MIS JUTT SEE ON! MA OLEN MINA!»

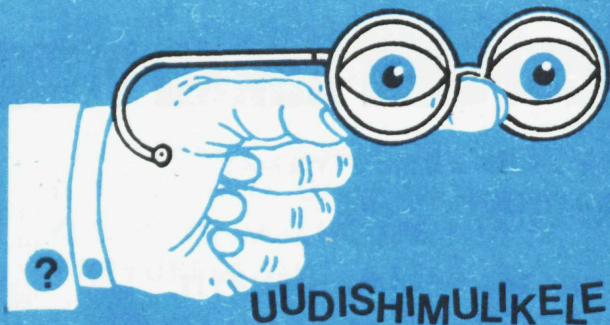
Väike poiss, miks nutad sa?

HANDO RUNNEL

VÄIKE POISS, MIKS NUTAD SA,
KAS SIND PRUUT EI ARMASTA,
VÕI ON EMAKENE PAI
SULLE TEINUD ATA-AI!

VÄIKE POISS, SA NAERAD PEA,
KÕIK SEE ILM SAAB VARSTI HEA,
KEEGI EI TEE SULLE AI,
JA SU PRUUT TEEB SULLE PAI!

S+M = ←

UUDISHIMULIKELE

KUHU LÄHEVAD ROOMAJAD TALVEKS!

Sügiskülmade tulekul otsivad kõik roomajad endale peidupaiga talvitumiseks. Maod jäävad talveunne enamasti oktoobris. Nastik on külmale kõige vastupidavam, soojadel päevadel roomab ta välja isegi novembrikuus.

Nii nastikud kui rästikud talvituvad maa sees urgudes või metsas puujuurte all kümnete kaupa koos. Hulganisti puntraks põimunud rästikuid on leitud talvitumas ka puuõõntest.

KAS NAHKHIIR ON KASULIK LOOM!

On küll. Ta hävitab tohutul hulgal putukaid, sääski, liblikaid ja mardikaid, kelle hulgas on väga palju kahjureid. Kui enam lendavaid putukaid pole, poeb nahkhiir peitu kas puuõõnde, küüni, pööningule või keldrisse. Tagajalgade küüniste varal haakub nahkhiir lakke. Niimoodi, pea alaspidi rippudes, magab nahkhiir talveund.

Põhja-nahkhiir aga rändab sügisel soojale maale. Tema sooritab kuni 1000 km pikkusi lennureise.

Illustreerinud EEVI VALDOV

Bussisõit

MARIO KIVISTIK

Oli külm ja tuuline talvehommik. Margit seisis peatuses, koolikott käes, ja ootas bussi. Nagu hommikuti ikka, oli peatuses hulk inimesi. Kõik vaatasid ühtelugu kärsitult kella ja tammusid jalalt jalale. Jään vist jälle hiljaks, mõtles Margit murelikult. Kallalekippuvast pakasest hoolimata sirutas ta kaela välja ja nägi, et viimaks ometi ligineb eemalt buss. Kaugelt paistis see täiesti harilikuna. Kui sõiduk ligemale jõudis, märkas Mar-

git, et see polnud kollakaspruun nagu kõik linnabussid. Buss oli kollase-rohelise-punasekirju. Lisaks hiilgasid selle akendes harjumatult eredad tuled. Buss peatus sujuvalt, ukсед avanesid ja Margit astus sisse. Ime küll, siin näis isegi vabu kohti leiduvat! Margit poetas end areldi mugavale istmele ja märkas alles siis ringi vaatama hakata. Tema jahmatus suurenes veelgi. Terve buss oli lapsi täis, igaühel käes kas vahvlijäätis, pulgakomm või mõni muu maiuspala. Margiti kõrvalistmel puhus üks poiss kõigest jõust õhupalle täis. Ehkki need paisusid suureks nagu kummimadratsid, ei läinud ükski lõhki. Raadiost kostis lustakat muusikat ja juhikabiini taha üles seatud

värvitelerist tuli parajasti superhiire multikas. Vahekäigus kukerpallitasid ahvipärdikud ja tiigrikutsud, üks neist pistis ka Margitile jäätise pihku. Veider, kuid tüdruk ei imestanud enam eriti. Miks ei võiks see niimoodi olla, mõtles ta jäätist limpsides ja heitis pilgu aknast välja. Mootorimürinat polnud üldse kuulda, buss kihutas sujuvalt üha edasi ja edasi. Kui sõiduk ristmikule lähenes, süttis fooris punane tuli, kuid selle asemel, et kiirust maha võtta, vajutas juht hoopis mingile nupule. Ülal bussi katusel hakkas undama tiivik, sõiduk kerkis õhku, maandus tükk maad teisel pool ristmikku ja kihutas jälle edasi. Oli õdus ja soe. Margit sulges silmad

ja soovis, et see sõit kunagi ei lõpeks. Siis kõlas pidurite krigin, buss peatus järsult. Keegi trügis tagant Margitile selga ja küsis kurjalt, miks tüdruk teistel ees seisab. Uks kriuksatas lahti ja Margit pressis end kuidagimoodi välja. Seal seisatas ta hetkeks, et pikast seismisest kangeid jalgu sirutada. Esimese tunni kellani oli jäänud veel viis minutit. Margit ohkas ja kiirustas koolimaja poole. Kollakaspruun porilaiguline buss, millega ta nüüdsama oli sõitnud, veeres temast mööda. Margit vaatas sellele pikalt järele. Ma olen tõesti imelik tüdruk, mõtles ta. Miks ma küll endale kogu aeg igasuguseid võimatuid asju ette kujutan!

MILLISEL LOOMAL ON KÕIGE ROHKEM HÜÜDNIMESID!

Rah vasuu on andnud paljudele loomadele hulgaliselt hüüdnimesid. Eestis on niisuguseid nimesid kõige rohkem hundil. Lisaks kõigile teada kriimsilma ja võsavillemi nimele on hundi ehk susi kutsutud veel järgmiselt: hallkuub, metsatõll, pajuvasikas, põõsatagune, pikksaba, sorusaba, torunina, vesisilm, lambaisand, vaarikuisand, ajatagune, kõrvekutsikas, pajutaat, vagatalleke, kasuka-Andrus, Püha-Jüri kutsikas. Ka karul on palju nimesid: mesikäpp, päts, oft, laikäpp, veerik (väike karu), patakas, vana läll.

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

MILLISED LOOMAD KOGUVAD TALVEKS TOIDUVARUSID!

Põhiliselt närilised, kes toituvad teradest ning mitmesugustest viljadest ega maga talveund. Hamster kogub oma urgudesse kaerateri ja herneid, mõnel pool linakupraid ja ube, Ukrainas maisiteri. Mõnikord on hamstri varud väga suured. Tema panipaigast on leitud 6 kg teri, teisest urust 4 kg herneid. Mügri ehk vesirofi urust on leitud sibulaid, kartuleid ja herneid. Põld-uruhiir talvel ei maga. Tema kolib külmaks ajaks viljaahta või elumajja. Orav peidab puujuurte alla pähkleid, tammetõrusid, igasuguseid seemneid. Seeneajal kogub ta seeni ja paneb need kuivanud kuuseokste külge kuivama. Koprakid kuhjavad talveks oma pesa juurde haava, remmelga ja viitpaju oksid, mille koorest nad meelsasti toituvad.

Elukas

JAAK RANNAP

Säärane ootamatu lugu — metsateel oli elukas. Liisike oli oma väikese rattaga läinud igapäevast sõiduringi tegema. Nagu ikka, oli ta tahtnud sõita läbi kuusetuka ja üle raiestikunuka, siis pöörata kasesalusse ja edasi veel männipalusse. Niisugune mõnus ringtee oli Liisikesel. Läbi kuusetuka ja üle raiestikunuka kasesalu ja männipalu kaudu koduvärvasse tagasi. Nüüd oli sõit katki jäänud. Elukas oli tee peal ees olnud. Liisike oli hirmuga ümber pööranud.

Läksime kahekesi elukat ära ajama. Kumbki võttis toika kätte. Liisike pidi toigast vasakus käes pidama, sest paremat tahtis ta tingimata minu peos hoida.

Kuusetukas pildus orav käbisid, aga meie ei jäänud teda noomi-ma. Raiestiku kohal karjus must lind: kronk, kronk, kronk, aga meie ei jäänud teda kuulama. Meie vaatasime teed, mis kasesalu varju kadus. Me tahtsime teada, kas elukas on alles või ära läinud. Ei olnud ära läinud. Keset teed kõrges rohus oli tume kogu.

«Paistab, et suure punase peaga,» ütles Liisike ja vajutas oma sõrmed minu sõrmede ümber.

Paistis tõesti suure punase peaga.

«Paistab, et pika musta sabaga,» sosistas Liisike ja ta käsi hakkas vöbisema.

Paistis tõesti, et pika musta sabaga. Aga me ei löönud seda saba kartma. Me võtsime toikad kindlamalt kätte ja läksime edasi. Läksime nii lähedale, et oleksime oma toigastega ulatunud suurt pead ja pikka musta saba vemmeldama.

Ainult me ei vemmeldanud. Ei olnud elukat, taburet oli. Suur punane pea oli ümmargune taburetipõhi, must saba üks kahest kõveraksväänatud taburetijalast.

Vaatasime ringi ja saime kõigest aru. Onud ja tädid olid sõitnud kasesallu. Niisugused rõõmsad onud ja tädid, kes olid tahtnud ka kasesalus lõkke ääres istudes tunda end nagu kodus. Ikka kõikjal nagu oma kodus. Ja seetõttu kaasa võtnud raudjalgadega lauakese, raudjalgadega tabureti ja kaks raudjalgadega pinki. Laud ja pingid olid praegugi veel kaskede vahel, jalad sügavale samblasse surutud. Tõstisime tee peale visatud tabureti teiste raudjalgade juurde.

Äraminekul vaatas Liisike üle õla tagasi.

«Kas tead, ma ikka kardan.»

Mis sain ma sinna parata.

Kas ma siis ise ei kartnud?

Talvest suveni

Kui ma täna õue lähen,
panen karvamütsi pähe.
Sellega käin mitu kuud,
kuni lehte lähvad puud.

Kevadel, kui õue lähen,
panen koolimütsi pähe.
Sellega käin jällegi
kuni sooja suveni.

EVELIN GREENBAUM
Tallinna 27. 8-kl. Koolist

Külm ilm

Väljas on hirmus pakane.
Mida küll tegema hakkame?
Õue ei riski me minna,
pakane hakkab ninna.

Kodus peab istuma kurvalt ja norus,
kassilgi saba on sorus.
Pakasemees, sind me veel trotsime,
kindad ja kasukad välja me otsime.
Pakase õuelt me minema ajame,
kelgumäelt kelguga alla me sajame

KADRI KARJATSE
Tallinna 61. Keskkoolist

Talverõõmud

Oli ilus talvepäev. Väljas sadas kohevat lund. Nii ilusa päevaga ei saa toas olla. Läksime õega välja kelgutama. Küll oli palju rõõmu! Tegime pikki kelgusõite mäest alla ja püherdasime niisama pehmes lumes. Kui olime päris ära väsinud, läksime tuppä. Ema ütles, et meil on ilusad punased põsed, just nagu ladvaõunad.

JAANE SALUJÕE Kilingi-Nõmme Keskkoolist

Joonistanud TRIINU URVET Rapla Keskkoolist

Tuisutaat

Tuiskab siin ja tuiskab seal.
Tuiskab väikse nõlva peal.
Tuisutaat see puhub: puhh!
Ja on helves läinud: vuhh!

Väike jänku hüppab seal
selle väikse nõlva peal.
Tuisutaat see kõdistab
valget jänkut varba pealt.

Jänku naeru kudistab,
sabaotsa vudistab.

LEEN PÄRDI
Rapla Keskkoolist

Lumi langeb

Vaatan õue:	Lumi sajab,	Muidu ei saa	Hommikuni
suurde hange	õues kajab,	suusatada,	sajab lumi,
lumi langeb,	lund on meile	möllata ja	siis lumememm
kõik on valge.	väga vaja.	kelgutada.	saab pilvedeni.

PILLE PURRE
Pärnu 6. Keskkoolist

Meie muinasjutt

Oli ilus pühapäevahommik. Läksime vennaga õue. Otsustasime hakata jääpanku korjama. Kui me saime jääpangad kokku, mõtlesime need ilusti panna. Tuli välja loss kaljude keskel. Siis hakkasime teineteisele muinasjutte jutustama. Mõtlesime välja loo, kuidas Rootsi kuningas endale selle lossi ehitada laskis. Ta käskis vanast lossist varanduse uude lossi tuua. Aga teenrid jagasid varanduse omavahel ära. Kui kuningas küsis, kuhu varandus kadus, ütlesid nad, et jäi tee peal röövlite kätte. Nii jäi see kuningas vaeseks ja pidi ise ka tööle hakkama.

TAAVI SILM Rapla Keskkoolist

Mõni lennuk mahub taskusse

Tavaliselt sõidavad Silver ja Priit vanaema juurde Hiiumaale praamiga. Vahel lähevad nad üle mere ka lennukiga. Lennuk jõuab Tallinnast Kärdlasse 45 minutiga. Hiiumaale lendab JAK-40. See on väike lennuk, võtab peale ainult 26 reisijat. Vahel, kui istekohti tühjaks jääb, palutakse mõnel reisijal teise kohta istuda. Silver teab, miks seda tehakse. Kui lennuki üks ots on teisest palju raskem, on lennuk halvemini juhifav. Lennukid huvitavad Silverit. Lennukimudelid huvitavad ka. Neid korjavad nad koos isaga. Õigem oleks küll öelda: isa koos Silveriga. Kuigi lennukimudeleid müüakse mänguasjade poes, käib 7-aastasele poisile nende kokkupanemine üle jõu. Et karbitäiest plastmassosadest lennukimudel saaks, kulub kahel mehel päris mitu öhtut. Detailid on haprad, mõned nii tillukesed, et kaovad sõrmede vahele ära. Pintsetid on siin hädatarvilikud tööriistad. Kui oled näinud kellasseppa kella parandamas, oskad lennukimudeli kokkupanemist ette kujutada.

Mudel tuleb ka värvida. Õigeid värvitoone saab raamatust vaadata. Silveri isal on Saksamaa Liitvabariigis trükitud raamat, kus on kogu maailma õhusõidukite mudelite värvilised pildid sees. Sellist raamatut kutsutakse kataloogiks. Kataloog on mitut pidi vajalik: see abistab värvimisel, ütleb õhusõiduki margi ja tutvustab ka mõne lausega sõidu-

Pildistanud TIIT KOHA

ki tehnilisi omadusi. Raamatust lennukite pilte uurides õppis Silver selgeks paljude maade riigilipud. Lennuki küljele on alati riigilipp või siis lipu värvidega märk maalitud.

Silveri isa kiitis kodumaiste lennukimudelite täpsust. Arvude suhe 1:100 karbi peal näitab, et mudel on pärislennukist 100 korda väiksem. Veel võib mudel olla 72 korda lennukist väiksem.

Silveril on palju sõjalennukite mudeleid: pommitajaid, ründelennukeid, luurelennukeid. Mõni neist näeb õige hirmuäratav välja. Ühe Ameerika sõjaväehelikopteri ninale on maalitud kiskja suu: helepunaste huulte vahelt paistavad teravad hambad. Sellist elukat ei tahaks unenäoski kohata!

Küsisin huvitavamaid reisilennukeid näha. Silver tõstis minu ette üleheliikiiruse lendavate reisilennukite, Inglise-Prantsuse «Concorde'i» ja meie TU-144 mudelid. «Üleheliikiirus tähendab seda, et lennuk lendab kiiremini, kui hääl levib,» selgitas ta.

«Aga kas sa tead, millal Eestis esimene lennuliin avati!» pärsin. Silveri isa teadis: see oli 1921. aastal. Reis viis Tallinnast Rootsi pealinna Stockholm.

Selle reisilennuki mudelit Silveril ei ole. JAK-40, millega pere Hiiumaale vanaema juurde sõidab, on tal olemas.

EDA ALLIKMAA

Pildistanud HENDRIK RELVE

KADAKAS

Otse suure maantee veerel teel Tallinnast Pärnu kasvab puu, mida rahvasuu kutsub Kernu seitsmekeeruliseks kadakaks. Peaaegu mehejämmedune ja nelja meetri kõrgune tüvi näeb välja otsekui kruvikeere. Vanarahvas kutsus puud ka Rootsi kuninga kepiks ja teab selle kohta jutustada järgmist lugu. Ammuammu Põhjasõja ajal peatunud Kernus oma vägedega Rootsi kuningas. Karl XII tõmmanud siin maa seest kaksteist kadakapõõsast, väänanud need ühte, torganud juuripidi maasse tagasi ja lausunud: «Kui kadakad haljendama hakkavad, läheb rootsi võim Eestist ära ja tuleb pikk rahu-aeg. Kui kadakas ükskord sureb, tuleb rootsi võim Eestisse jälle tagasi.» Kadakatüved läinud kasvama, kasvanud viimaks üheks tüveks kokku. Ajaloost on teada, et pärast

Põhjasõda läks Eesti Rootsi riigi käest Vene riigi kätte. Meie maale tuli peaaegu kahe sajandi pikkune rahu-aeg. Niisiis osutus ennustuse esimene pool tõeks. Kas ka teine pool täide läheb, ei tea. Praegu on kadakaraugul väheldane ladvatutt rohetamas. Aga kauaks seda enam pole. Metsamehena pean tunnistama, et kadakate kasvamapanekut nõnda, nagu kõneldakse rahvasuus, hästi uskuda ei saa. Kuid Kernu kadaka vanuse määrasin ära. Ja enam-vähem Põhjasõjani välja ulatub see tõesti.

Niisugune vanus nagu Kernu kadakal — ligi kolmsada aastat — ei ole kadaka kohta veel rekord. Eestis on leitud pea poole tuhande aastasi kadakaätte. Kadakas on tamme kõrval kodumaa pikaeealisemaid puuliike. Aga tammega võrreldes on

tema kõrgus nagu kääbusel. Kadakas kasvab hirmus aeglaselt, tema aastarõngad paiknevad tihedalt, puit on kõva ja mädanemisele vastupidav. Vanasti olid taluperedes kadakased kulbid, lusikad ja anumad perenaise uhkus. Kadakases piimakirnus seisab piim kaua värskel. Kadaka puit eritab ümbrusse ohtralt aineid, mis hävitavad mitmeid baktereid. Nendest ainetest tulebki puidu iseäralik lõhn, mille järgi kadakast esemeid on alati kerge ära tunda. Samamoodi nagu puit, lõhnavad kadakal ka marjad ja okkad. Kadakamarja kohta ütles rahvas, et selle sees on üheksa arsti. See tähendab: kadakamari ravivat üheksat haigust. Meie päevade arstid arvavad, kas just üheksat, aga mõnda tõbe kindlasti. Kes iga päev paar kadakamarja põske pistab, selle seedimine

on rohkem korras kui sellel, kes nõnda ei talita.

Kadakaokkad on torkivamad kui meie teistel okaspuudel, kuusel ja männil. Miks need nii jäigad ja nõelteravad peavad olema? Nii õblukestest okastest aurab väga vähe vett. Kadakas suudab kasvada pinnasel, mis on äärmiselt põuane. Sellised on näiteks loolad, vaevalt kämblasügavuse mullakihi paepealsed Eesti põhja- ja läänerannikul ning saartel. Peale kadaka ei kasva looladel sageli mitte ühtegi teist puu- ega põõsaliiki.

Madal ja kauakestev, vähenõudlik ja visa, torkiva kasukaga ja mitmete kasulike omadustega — selline ongi meie kadakas.

HENDRIK RELVE

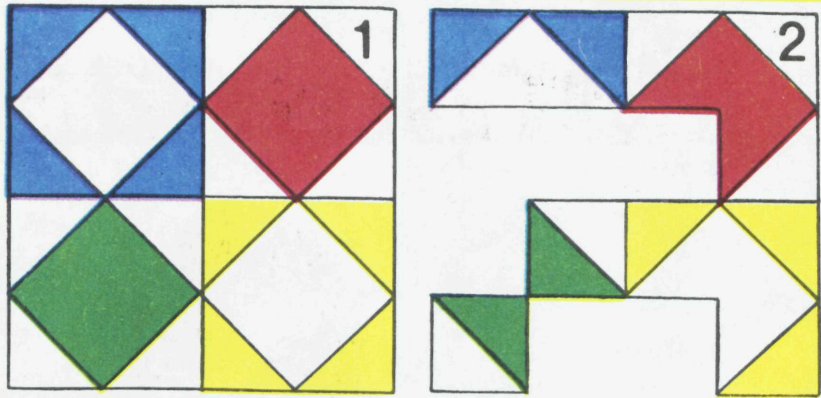
TOPSID

Topsid valmistanud HELI VEIGEL

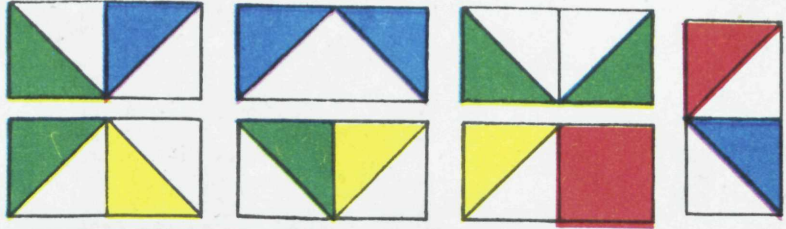

Pildistanud HELI VEIGEL

Sellised topsid saad valmistada akna klepppaberi rullidest. Võta sellelt übrispaber ära. Kleepriba sisemine ja välimine ots lõika sirgeks, tee niiskeks ja kleebi rulli külge. Nüüd lükka rulli sisu soovitud vormi kujuliselt välja ja värvi guašvärvidega rõõmus muster peale. Topsi võid kasutada pliiatsite hoidmiseks.

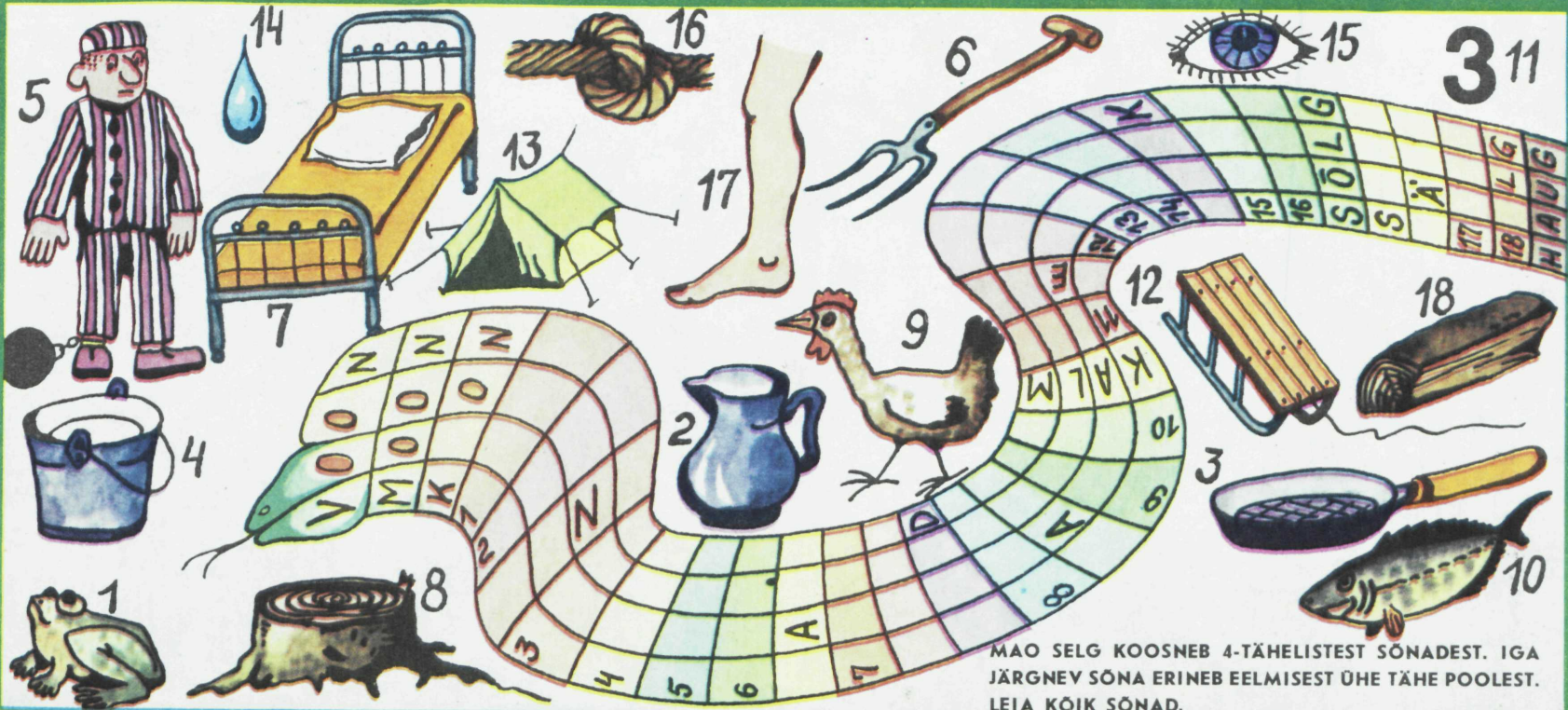

ÜLAL PEAB OLEMA KAKS ÜHESUGUSE MUSTRIGA RUUTU. LEIA OSAD, MIS ON TEISEST RUUDUST VÄLJA LÕIGATUD.

- 1.GRÄH
- 2.AGIS 3.NNOK
- 4.NNOKPLIK
- 5.DNILANAAJ
- 6.MOOLKSIAL

MILLISEID LOOMI POISID MÄNGIVAD!

MAO SELG KOOSNEB 4-TÄHELISTEST SÕNADEST. IGA JÄRGNEV SÕNA ERINEB EELMISEST ÜHE TÄHE POOLEST. LEIA KÕIK SÕNAD.

Joonistanud KURTI VOOL

Esikaanel HILLAR METSA

joonistus.

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» (Трёхзвёздочка). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР Таллин, 200107, Пярну маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 77 500. Заказ 5728.

ELKÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsioon Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 2, 1989. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, K. Pajus, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja E. Allikmaa 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 28. 12. 1988. Trükkida antud 19. 01. 1989. Trükiarv 77 500. Õfsetpaber nr. 1. 60×90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,91. Tingväärtõmmiseid 8,0. Tellimise nr. 5728. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkokoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Pärnumaa

Joonistanud VIIVE NOOR

Suur enamus Pärnumaa rahvarõivastest kuulub Lääne-Eesti rahvarõivärühma. Põhja-Pärnumaal kandsid naised rahvarõivaid veel selle sajandi algul.

Pärnumaa seelikud pressiti ahjust võetud soojade leibadega üleni voldiliseks.

Ülerõivaks ja ühtlasi kõige pidulikumaks rõivaks nii naistel kui meestel oli villasest riidest pikk-kuub, mida kanti nii suvel kui talvel. Talvine ülerõivas oli veel valge lambanahkne kasukas, mis kaunistati nahkrihmade ja karusnahksete ääribadega. Jalas kanti pastlaid, pidulikel juhtudel ka kingi.

HIND 20 KOP.
ИНДЕКС 78231

TÖSTAMAA

AUDRU

SAARDE

